

ВЫХОДЗІЦЬ
ШТО-ТЫДЗЕНЬ
У ПАНЯДЗЕЛКІ

НАША ЖЫВА

Цана асобнага
нумэру 3 мк.

ЦАНА АБВЕСТАК:

на 1 страі... 15 мар.
на 4 „ „ „ 5 „

за радок пэгіту.

АД РЭС РЭДАНЦЫ
і АДМІНІСТРАЦЫ:

Вільня, Завальная 7.

(ЗАКЛАДЗЕНА ў 1906 г.)

Вільня, 1 лістапада 1920 г.

У гутарцы з супрацоўнікам варшаўскай газеты „Rzeczpospolita“ (якая адна толькі мае шчасьце даходзіць з Варшавы ў Вільню!) выпайняючы абавязкі старшыні ўрадуоўчай камісіі „Сярэдняе Літвы“, пан Абрамовіч, высказаў пагляды новае ўлады на галоўныя пытаньні нашага жыцця.

Кажучы „нашага“, мы маем на думцы гэтым разам не Беларусь і ня тую Літву, да якой заходняя частка Беларусі была далучана паводле літоўска-бальшавіцкага міру 12 ліпеня, а тую частку беларускае зямлі, з якой утворана „Сярэдняя Літва“.

Пан Абрамовіч думае, што гэны „наш“ Край ці так, ці гэтак, а павінен далучыцца да Польшчы. Калі „Сярэдняя Літва“ ўдасца дабіцца таго, каб з ей аб'ядналася Ковенская Літва, — дык гэты аб'яднаны дзяржаўны арганізм павінен сфэдарэацца з Польшчай. Калі-ж ня ўдасца, дык адбудзецца больш цеснае злучэньне так званнае „Сярэдняе Літвы“ з Польскай дзяржавай, пры ям Віленшчына атрымае аўтаномію.

Гэты пункт мае асабліваю вагу для нас, беларусаў: гут-жа гутарка ўвесь час ідзе аб беларускі абшар, і мы не разумеем, чаму долю яго стаўляюць у залежнасьць ад ахвоты ці неахвоты літоўскай Ковеншчыны ісці на фэдэрацыю з Польшчай? Дагэтуль, паколькі беларускае пытаньне злучалася з літоўскім, дык гэта было на грунці ідэі абудаваньня незалежнага б. Вялікага Князьства Літоўскага, абнімаўшага этнаграфічна-літоўскія землі і ўсю Беларусь. Наму цяпер пан Абрамовіч (а з ім, ведама, і ўвесь ўрад „Сярэдняе Літвы“) гаворыць аб злучэньні з Літвой ковенскай толькі часткі Беларусі, штучна выразаючы бальшавікамі на міравых перагаворах з Літвой 12 ліпеня с. г.? Чаму ўрад „Сярэдняе Літвы“ нічога не гаворыць прынамся аб тэй часці Беларусі, якую бальшавікі падаравалі Польшчы? Чаму, жадаючы далучыць да Польшчы частку Беларусі, названай нет ведама чаму „Сярэдняй Літвой“, ён не дае адказу на зусім натуральнае пытаньне:

Магістрат Вільні.

У пачатку ліпеня Віленскі Магістрат Банькоўскага і Мясцовай Рады, як вядома віленцам, высказаліся за далучэньне Вільні да Польшчы. Магістрат Банькоўскага і Рады, выбраны пад час, калі наш край ганьбілі прозьвішчам „Крэсоў Усходніх“, відочна што і не маглі інакш гаварыць, як думкамі „Ligi Robotniczej“ і „стражы крэсовай“. Магістрат ня шмат лічыўся з тым, што яны не дасталі ад віленцаў права выступаць у палітыцы, бо былі выбраны, каб працаваць у эканаміч-

ці гэныя два адрэзкі Беларускае зямлі, калі абодва знойдуцца ў межах Польскае дзяржавы, так-такі і астануцца асобнымі адзінкамі, быццам у іх нічога супольнага няма?..

Мы ня судзім цяпер аб тым, ці пляны новаўтворанага ўраду Генарала Жэлігоўскага і Польскае дзяржавы будуць у поўнай меры праведзены ў жыццё. Мы толькі задумываемся над тым палажэньнем, якое утварылася-бы, калі-б гэныя пляны здзейсніліся. І мы бачым, што ўрад „Сярэдняе Літвы“ пастаўленае намі пытаньне пакідае без адказу — так сама, як і другое зусім натуральнае пытаньне: чаму ён выбраў назой „Сярэдняя Літва“ замест больш правільнага „Заходняя Беларусь“? А гэта немагчымаць даць якое-будзь логічнае высьленьне справы ясна паказывае нерацыянальнасьць, штучнасьць і пастаноўні ўсяе расначатай „паўстанцамі“ справы: яна паказывае, што прыйшоўшы да нас аружныя сілы пад камандай генарала Жэлігоўскага на літвінох абaperціся ня могуць (бо літвіны ўжо маюць свой бязспорна законны ўрад, абабраны ўстаноўчым соймам), на беларусах — ня хочуць (бо называюць нашу зямлю „літоўскай“) і фактычна разлічаюць на адну толькі частку грамадзян краю — на палякоў, прывімаючы іх голас, іх жадацьне прылучыцца да Польшчы за голас і жадацьне ўсяе зямлі. Урад генарала Жэлігоўскага як-быццам ня бачыць жадацьне Беларускага насяленьня „Сярэдняе Літвы“ (—а яно становіць тут абсалютную большасьць!) аб'яднацца перш за ўсё з рэштай свае Бацькаўшчыны і толькі пасля разьвязваньня пытаньне аб сваей долі, аб саюзах і фэдэрацыях з суседзямі. Новы ўрад забываецца, што ў справе адносін да чыста-літоўскіх тэрыторый беларусы заўсёды стаялі і стаяць на грунці будаваньня супольнае дзяржаўнае арганізацыі, абнімаючы ўсю Беларусь, а ня толькі той яе кусок, які некаму прышло ў галаву называць „Сярэдняй Літвой“.

„Паўстанцы“ з самага пачатку зрабілі абмысловы крок. Куды ён іх завядзе, — пакажа будучына.

вым кірунку, а не для палітыкі. Так сама пан Банькоўскі калі езьдзіў у Рыгу, каб і там старацца аб „далучэньні“ — зноў дужа мала руніўся аб тым, ці хто яму даў і гэтыя правы.

Цікава, як цяпер будзе ўжывацца Магістрат пана Банькоўскага з „краёвай“ палітыкай Урадуоўчай Камісіі пана Абрамовіча і з дозугамі, абвешчанымі панам Жэлігоўскім? Паўна-ж пан Банькоўскі так хутка ня зьменіцца і не пакінець думку аб тым, каб хопь да Сойму пацярепець з далучэньнем Вільні і каб нават цяпер не працаваць над стварэньнем

„калідора ад Горадні, праз Вільню Сьвянцянны, да самага Дынабургу“... Ня будзем шмат казаць аб тым, што палітыка з думкай пра „калідор“ зрабіла тое, што Вільня стала „пакоем сярод калідора“, у які чуюць ня кожны месяц за апошні час ходзяць „на адпачынак“: ці маскалі, ці літвіны, ці палякі, а можа яшчэ хто-небудзь знойдзецца і, нікога ня пытаючыся, таксама разьядзецца ў гэтым мейсцы „у калідоры“. Трудна таксама сказаць, ці лозунгі гэн. Жэлігоўскага аб тым, што сам народ павінен сказаць, каго ён хоча, —будуць безстаронна праведзены Магістратам пана Банькоўскага.

Цікава тое, што нават працаўнікі Магістрату за два дні да таго, як пан Банькоўскі ўзноў заняў мейсца ў Магістраце, зьявіліся да часовага старшыні Магістрату, пана Дзевіцкага, і падалі яму пратэст проці Магістрату Банькоўскага, каб той больш не існаваў у Вільні. На што апіралася гэта дэлегацыя ад працаўнікоў, заяўляючы свой пратэст — сказаць трудна, але добра ведама, што ў месцы ня ўсе падзяляюць пагляды Магістрату Банькоўскага і на „калідор“ і на правы Банькоўскага таварыць у Рызе ад усяго места Вільні. Іншыя да гэтага дабаўляюць, што некалісь Магістрат Банькоўскага дрэнна зрабіў, што ўцёк, што ён, будучы, як там ня было, але абабраным мейсцовымі жыхарамі, каб бараніць іх ітарэсы, ня меў права ўцякаць нават і перад бальшавікамі і астаўляць адваго пана Кабачніка, які, як добра вядома, і адзін шмат чаго адбараніў ад бальшавікоў.

Палажэньне гаспадаркі Вільні тым часам дужа цяжкае: аправізацыі няма; магістрацкая каса парожная, а павінна карміць прытулкі і шпіталі, робючы на іх значныя выдаткі. Лічыць на атрыманьне ад жыхараў налогаў — трудна, а асабліва гэтаму Магістрату, які адзін раз ужо ўцякаў, бо ён ня мае веры ў шырокіх масах жыхараў места.

Будаваць-жа ўласныя грамадзянскія справы на жабрацтве ў Варшаве, ды на пазычках у банках — доўга ня можна.

Адзін выхад з гэтых няцікавых варункаў, у якіх апынулася Вільня, — гэта як найхутчэй выбраць новую Мясцовую Раду.

Аб вайсковых рэквізыцыях

26 кастрычніка дэлегацыя Беларускага Нацыянальнага Камітэту, зложаная з старшыні К-ту Ярэміча і сябры К-ту Чыжэўскага, падала Глаўнакамандуючаму войск „Сярэдняе Літвы“, генаралу Жэлігоўскаму, гэты мэморыял у справе вайсковых рэквізыцыяў:

„Ваша Экспэленцыя!

„На тэрыторыі, якую займаюць войскі Вашай Экспэленцыі, аснаўваю масу насяленьня становіць беларускае сялянства. Як нацыянальны прадстаўнічы орган Беларускага арганізаванага грамадзянства на гэтай тэрыторыі, Беларускі Нацыянальны Камітэт лічыць сваім абавязкам зьвярнуць увагу Вашай Экспэленцыі на тыя цяжары і крыўды, якія ў гэты момэнт перніць беларускае насяленьне ў зьвязку з бытнасьцю на яго зямлі арміі, і просіць учыніць адпаведныя крокі, каторыя забеспечылі-бы наш ся-

126627

